

Brussel, 26 mei 2016

Advies nr. 2016/08

Uitgebracht op vraag van de minister van Zelfstandigen

Artikel 110, §1 van de wet van 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen

Deeconomie

In dit advies buigt het Comité zich over een ontwerptekst die, in functie van het nieuwe fiscale kader dat de regering wenst te creëren voor de deeconomie, enkele wijzigingen voorziet in het sociaal statuut der zelfstandigen. De tekst voegt in het KB nr. 38 een bepaling in zodat het toepassingsgebied ervan in overeenstemming wordt gebracht met de filosofie van de deeconomie en het fiscaal kader dat hiervoor wordt gecreëerd. Als gevolg hiervan i) zullen personen die een activiteit uitoefenen die inkomsten genereert in het kader van de deeconomie, in de toekomst voor deze activiteit niet onderworpen zijn aan het sociaal statuut der zelfstandigen, ii) op voorwaarde dat het bruto bedrag van deze inkomsten de grens van 5.000 EUR niet overschrijden. Deze inkomsten zullen fiscaal belast worden aan een forfaitaire belastingvoet van 20%. Een kwart van deze fiscale ontvangsten zal worden aangewend voor het globaal financieel beheer in het sociaal statuut der zelfstandigen.

In zijn advies vestigt het Comité de aandacht op volgende punten:

- de initiatieven om een wettelijk kader tot stand te brengen voor activiteiten die worden verricht binnen de deeconomie, zorgen ervoor dat er een verschillende fiscale en parafiscale behandeling (cf. infra tabel 1) ontstaat van personen die eenzelfde soort activiteit uitoefenen al naargelang zij die uitoefenen met of zonder tussenkomst van een elektronisch platform of een app. Het ABC stelt zich de vraag of deze verschillen in (para)fiscale behandeling deugdelijk verantwoord kunnen worden in het licht van het gelijkheidsbeginsel.;*
- er bestaat geen duidelijkheid omtrent de budgettaire impact van de nieuwe fiscale en parafiscale gunstregimes voor het globaal financieel beheer zelfstandigen. Eventuele verschuivingen van zelfstandige activiteit naar de deeconomie leiden tot een verlies aan sociale bijdragen voor het sociaal statuut der zelfstandigen. Het ABC vraagt bovendien op korte termijn duidelijkheid over de precieze modaliteiten van de overdracht van een deel van de fiscale ontvangsten aan het globaal beheer.;*
- eventuele obstakels in de praktische toepassing van de nieuwe regelgeving, m.n. met betrekking tot de (retroactieve) gevolgen van een overschrijding van het grensbedrag van 5.000 EUR, de verhouding van activiteiten in de deeconomie met de arbeidsongeschiktheid en de nood aan snelle informatiedoorstroming.*

In dit advies buigt het Comité zich over een ontwerptekst die, in functie van het nieuwe fiscale kader dat de regering wenst te creëren voor de deeconomie, enkele wijzigingen voorziet in het sociaal statuut der zelfstandigen.

1 Een nieuw fiscaal kader voor de deeleconomie

De regering wenst een fiscale gunstregeling in te voeren voor de inkomsten die voortvloeien i) uit diensten¹ die ii) een belastingplichtige particulier levert aan een andere particulier², iii) buiten het uitoefenen van een beroepswerkzaamheid³ en vi) door tussenkomst van een digitaal platform⁴ dat v) erkend is of georganiseerd wordt door de overheid⁵, waarbij vi) de klant alle vergoedingen betaalt aan of via tussenkomst van dat platform.

De belastingplichtige particulier zal slechts van de fiscale gunstregeling gebruik kunnen maken voor zover de bedoelde inkomsten de bruto grens van 5.000 EUR per belastbaar tijdperk niet overschrijden. Dit bruto bedrag stemt overeen met het bedrag dat de dienstverrichter via het platform verworven heeft, verhoogd met de sommen die door (tussenkomst van) het platform werd ingehouden (bv. bedrijfsvoorheffing, commissiegelden, toeristenbelasting).

Van zodra de grens van 5.000 EUR in het belastbaar tijdperk of in het vorige belastbaar tijdperk wordt overschreden, worden alle inkomsten uit de beoogde dienstprestaties op weerlegbare wijze vermoed beroepsinkomsten te zijn. Zolang deze inkomensgrens niet overschreden⁶ wordt, zal de omvang van de ontvangsten geen criterium vormen om te bepalen of de inkomsten als beroepsinkomsten moeten worden gekwalificeerd.

De netto-inkomsten uit de beoogde dienstprestaties zullen fiscaal belast worden tegen een aanslagvoet van 20% en deze inhouding gebeurt aan de 'bron'. De platformen zullen op de vergoedingen voor de verrichtte diensten een voorheffing moeten inhouden en vervolgens doorstorten aan de FOD Financiën. Het platform zal in dit kader jaarlijks een inlichtingenfiche moeten opstellen die hij bezorgt aan de belastingadministratie en de dienstverrichter. Het netto belastbaar bedrag stemt

---

¹ En dus niet de levering van goederen. De nieuwe regeling is ook niet van toepassing op inkomsten uit de loutere verhuur van (on)roerende goederen die niet gebruikt worden voor de uitoefening van een beroepsactiviteit (deze blijven verder beschouwd als (on)roerende inkomsten).

² Het gaat dus om zogenaamde peer-to-peer diensten. De regeling geldt niet voor diensten aangeboden aan rechtspersonen of natuurlijke personen die handelen in het kader van beroepswerkzaamheid.

³ De diensten mogen niet nauw verbonden zijn met een activiteit die de belastingplichtige als zelfstandige verricht of met de activiteit van de vennootschap waarvan de betrokkene bedrijfsleider is.

⁴ De overeenkomsten in het kader waarvan de diensten worden geleverd moeten tot stand worden gebracht via een digitaal platform of een app. De regeling geldt niet voor diensten die via andere kanalen worden aangeboden.

⁵ Met uitzondering van het door de overheid zelf georganiseerde platform, moeten de platformen erkend worden door de koning. Hij bepaalt eveneens de voorwaarden voor de erkenning.

⁶ En aan de hogergenoemde voorwaarden voldaan is.

overeen met het bruto bedrag van de vergoedingen verminderd met 50% forfaitaire kosten.

De nieuwe regeling zal van toepassing zijn op de inkomsten die worden betaald of toegekend vanaf 1 juli 2016.

2 Het toepassingsgebied van het sociaal statuut der zelfstandigen

Om te bepalen of iemand onderworpen is aan het sociaal statuut der zelfstandigen worden in het KB nr. 38 twee criteria vooropgesteld, nl. het sociologisch criterium en het fiscaal criterium⁷.

Volgens het *sociologisch criterium* is "iedere natuurlijk persoon die in België een beroepsbezigheid uitoefent uit hoofde waarvan hij niet door een arbeidsovereenkomst of door een statuut is verbonden is", een zelfstandige. Het dient te gaan om een activiteit die winst nastreeft en die gewoonlijk wordt uitgeoefend. De hoogte van het inkomen is niet bepalend; zo kan er sprake zijn van een beroepsactiviteit ook wanneer de gemaakte kosten de inkomsten benaderen of zelfs overtreffen.

Volgens het *fiscaal criterium* wordt "iedere persoon die in België een beroepsbezigheid uitoefent die inkomsten kan opleveren zoals bedoeld in artikel 23, § 1, 1° of 2°, of in artikel 30, 2° van WIB 1992 (1)", geacht verzekeringsplichtig te zijn als zelfstandige en zulks tot bewijs van het tegendeel⁸. Het gaat meer bepaald om beroepsactiviteiten die één van de volgende inkomsten kan opleveren: winst (nijverheids-, handels- of landbouwbedrijf), bezoldigingen van bedrijfsleiders of baten (vrije beroepen, ambten, enz.).

Het sociologisch criterium primeert vandaag op het fiscaal vermoeden en is als enige doorslaggevend. Indien aangetoond kan worden dat de eerder bedoelde bedrijfsinkomsten in het geheel niet voortgekomen zijn van een beroepsbezigheid die de verzekeringsplicht in het sociaal statuut met zich brengt, vervalt elke verplichting tegenover het stelsel van de zelfstandigen.

3 Het aan het Comité voorgelegde ontwerp van wet

Aan het Comité wordt voor advies een ontwerptekst voorgelegd die in het KB nr. 38 een bepaling⁹ invoegt teneinde het toepassingsgebied ervan in overeenstemming te

---

⁷ Artikel 3, §1 van het KB nr. 38

⁸ Het vermoeden van verzekeringsplicht als zelfstandige bestaat wanneer de uitgeoefende beroepsbezigheid inkomsten kan opleveren die door de belastingdiensten als zelfstandige inkomsten worden belast. Het volstaat derhalve dat dergelijke inkomsten uit de beroepsbedrijvigheid kunnen voortvloeien, maar het is geenszins vereist dat dergelijke bedrijfsinkomsten ook werkelijk werden genoten.

⁹ Een artikel 5ter.

brengen met de filosofie van de deeleconomie en het fiscaal kader dat hiervoor wordt gecreëerd. De bepaling stelt dat i) personen die een activiteit uitoefenen die inkomsten genereert in het kader van de deeleconomie, voor deze activiteit niet onderworpen zijn aan het sociaal statuut der zelfstandigen, ii) op voorwaarde dat het bruto bedrag van deze inkomsten de grens van 5.000 EUR niet overschrijden.

De ontwerpbevestiging stelt eveneens dat 25% van de forfaitaire belasting die zal geheven worden op de inkomsten verworven in het kader van de deeleconomie, zal worden aangewend voor het globaal financieel beheer in het sociaal statuut der zelfstandigen. De Koning bepaalt de modaliteiten van die overdracht.

4 Advies van het Comité

4.1 Quid gelijkheidsbeginsel?

De nieuwe bepaling die het aan het Comité voorgelegde wetsontwerp toevoegt aan het KB nr. 38, maakt het voortaan mogelijk om activiteiten uit te oefenen die buiten het toepassingsgebied van KB nr. 38 blijven hoewel ze beantwoorden aan het hoger genoemde sociologisch criterium. Als dusdanig wordt er louter en alleen op basis van de wijze waarop de activiteit (en het inkomen hieruit) tot stand komt (nl. via een digitaal platform of een app), een uitzondering gecreëerd op de aansluitings- en bijdrageplicht die voor de uitoefening van dergelijke activiteiten geldt binnen het sociaal statuut van de zelfstandigen.

De initiatieven om een wettelijk kader tot stand te brengen voor activiteiten die worden verricht binnen de deeleconomie, zorgen ervoor dat er een verschillende fiscale en parafiscale behandeling (cf. infra tabel 1) ontstaat van personen die eenzelfde soort activiteit uitoefenen al naargelang zij die uitoefenen met of zonder tussenkomst van een elektronisch platform of een app.

Het ABC stelt zich de vraag of deze verschillen in (para)fiscale behandeling deugdelijk verantwoord kunnen worden in het licht van het gelijkheidsbeginsel. Het is immers niet zeker dat de criteria die naar voren worden geschoven (diensten aan particulieren via erkende elektronische platformen) het verschil in behandeling kunnen onderbouwen. Het Comité vraagt zich af op welke grond inkomsten uit diensten zoals vervoer, het bereiden van maaltijden, bouwwerkzaamheden, tuinonderhoud, enz. onder een ander fiscaal en parafiscaal regime zouden moeten vallen al naargelang ze via een elektronisch platform worden aangeboden?

Het ABC vreest bovendien dat deze verschillen enerzijds een grote complexiteit creëren en anderzijds optimalisatie en sociaal shopping gedrag zullen aanmoedigen.

4.2 Budgettaire impact

Het Comité wijst erop dat er geen duidelijkheid bestaat omtrent de budgettaire impact van de nieuwe fiscale en parafiscale gunstregimes voor het globaal financieel beheer zelfstandigen. Het lijkt immers waarschijnlijk dat - als gevolg van de nieuwe

regelgeving - een deel van de dienstverlenende activiteit die vandaag het voorwerp uitmaakt van zelfstandige activiteit in de toekomst zal worden aangeboden via erkende, elektronische platformen. Ten eerste kunnen zelfstandigen in bijberoep er belang bij hebben om hun diensten voortaan aan te bieden via de deeleconomie. Ten tweede zal een klassieke zelfstandige naast zijn hoofdactiviteit ook een activiteit in het kader van de deeleconomie kunnen uitoefenen¹⁰. Hoewel een zelfstandige via een platform in principe geen diensten mag aanbieden die nauw verbonden zijn met zijn beroepsactiviteit, lijkt dit zeer moeilijk te controleren. Dergelijke verschuiving van activiteit leidt tot een verlies aan sociale bijdragen voor het sociaal statuut der zelfstandigen.

Het wetsontwerp voorziet in dit verband weliswaar dat een kwart van de inkomsten die voortvloeien uit de forfaitaire heffing van 20%, zal worden aangewend voor het globaal financieel beheer van het sociaal statuut zelfstandigen. Het zal moeten blijken of deze overdracht de eventuele budgettaire impact op het globaal financieel beheer volledig kan compenseren. Het ABC vraagt bovendien op korte termijn duidelijkheid over de precieze modaliteiten van deze overdracht aan het globaal beheer. Deze overdracht wordt immers gerechtvaardigd door het feit dat deze een jaarlijkse financiële compensatie vormt van de nieuwe bepaling waarmee de bedoelde activiteiten uit het toepassingsgebied van het sociaal statuut der zelfstandigen worden uitgesloten.

4.3 Praktische toepassing

Het ABC ziet verder ook nog enkele obstakels met het oog op de praktische toepassing van de nieuwe regelgeving.

4.3.1 (Retroactieve) gevolgen van een overschrijding van het grensbedrag

Dienstverlenende activiteiten die tot stand kwamen via een erkend platform, evenals de personen die ze verrichten en de inkomsten die eruit voortvloeien, zullen maar het voorwerp kunnen uitmaken van de fiscale en parafiscale gunstregimes voor zover het vooropgestelde grensbedrag van 5.000 EUR niet wordt overschreden. Van zodra deze grens met 1 EUR wordt overschreven, is de reguliere regelgeving (en dus de verplichtingen die hieruit voortvloeien) van toepassing. Dit heeft belangrijke gevolgen voor de betrokkene. Op dat moment zal deze immers niet langer in orde zijn met bijvoorbeeld de verplichting om zich vóór de aanvang van de activiteit aan te sluiten als zelfstandige, het tijdig betalen van de sociale bijdragen, enz. De betrokkene loopt daardoor het risico om een administratieve geldboete wegens niet-aansluiting op te lopen, evenals verhogingen wegens laattijdige betaling. Op het vlak van de inkomstenbelasting zal de betrokkene het progressief tarief verschuldigd zijn, de werkelijke kosten moeten bewijzen, enz. Hij zal bovendien niet tijdig voldaan hebben aan de verplichting om zich te laten inschrijven in de KBO. Enz.

---

¹⁰ Zolang hij met deze activiteit onder de grens van 5.000 EUR blijft (cf. punt 1).

4.3.2 Verhouding met de arbeidsongeschiktheid

Om recht te hebben op een uitkering wegens arbeidsongeschiktheid moet een zelfstandige de taken die verband houden met zijn beroepsbezigheid stopzetten. Hij mag ook geen andere beroepsbezigheid uitoefenen als zelfstandige, als helper of in een andere hoedanigheid (werknemer of ambtenaar). De enige uitzondering die hierop voorzien wordt, is vrijwilligerswerk in de zin van de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers, maar dan slechts voor zover de adviserende arts vaststelt dat deze activiteiten verenigbaar zijn met de algemene gezondheidstoestand van de betrokkene.

Het ABC vindt het niet aangewezen dat een arbeidsongeschikte zijn activiteit in het kader van de deeleconomie zomaar zou kunnen combineren met een volledige uitkering. Het dient onderzocht hoe een hervatting of opstart van dergelijke activiteit verenigbaar kan worden gemaakt met het toepassingsgebied van o.a. artikelen 23, 23bis en 28 van het KB van 20 juli 1971 houdende instelling van een uitkeringsverzekering en een moederschapsverzekering ten voordele van de zelfstandigen en van de meewerkende echtgenoten.

4.3.3 Nood aan snelle informatiedoorstroming

Om een goede praktische toepassing van de nieuwe reglementering te verzekeren en eventuele problemen die uit de toepassing voortkomen snel te kunnen ondervangen en opvolgen, zal er nood zijn aan een zeer efficiënte informatiedoorstroming en uitwisseling tussen de verschillende betrokken instellingen (het RSVZ, de fiscus, het RIZIV, de KBO, enz.) Het ABC vraagt om deze informatiedoorstroming van bij de start goed te organiseren.

Namens het Algemeen Beheerscomité voor het sociaal statuut der zelfstandigen, op 26 mei 2016:

**Veerle DE MAESSCHALCK,
Secretaris**

**Jan STEVERLYNCK,
Voorzitter**

Tabel 1.

	Zelfstandige hoofdberoep	Zelfstandige bijberoep	Dienstverlening via erkend platform Y ≤ 5.000 EUR
Aansluiting	Vóór aanvang activiteit	Vóór aanvang activiteit	Geen
Sociale bijdragebetaling	Minimale bijdragebetaling op Y = 13.011 EUR Y ≤ 56.182 € = 21,5% 56.182 € < Y ≤ 82.795 € = 14,16%	Y ≤ 1.439 € = 0 1.439 € < Y ≤ 56.182 € = 21,5% 56.182 € < Y ≤ 82.795 € = 14,16%	Geen
Inkomstenbelasting	Progressief	Progressief	Forfaitair
Belastingpercentage	Belastingschalen personenbelasting	Belastingschalen personenbelasting	20%
Kostenaftrek	Werkelijke (te bewijzen) kosten	Werkelijke (te bewijzen) kosten	Forfaitair : 50%
BTW	Toepassing BTW verplichtingen Eventueel vrijstelling indien omzet ≤ 25.000 EUR	Toepassing BTW verplichtingen Eventueel vrijstelling indien omzet ≤ 25.000 EUR	Geen